

minaryum, które połączywszy w sobie na mocy rozporządzenia władzy z d. 12 listopada 1842 r. trzy oddzielne seminaria: luckie, ołyckie i żytomińskie, miało od roku 1845 po czas obecny około 240 alumnów.

*Jan Prusimowski.*

### **Kościół seminaryjny (po-bernardyński) w Żytomierzu.**

Przywilej królewski. w dniu 4 kwietnia 1761 r. na instancją starosty Jana Kajetana Ilińskiego wydany i na sejmie warszawskim w r. 1776 aprobowany, nadaje oo. bernardynom w Żytomierzu plac pod kościół i klasztor. Pierwiastkowy kościółek drewniany, z mieszkaniem dla zakonników, staraniem starosty Ilińskiego w owym czasie na przedmieściu postawiony, zgorzał w r. 1820. a wzniesiony na témże miejscu nowy murowany kościół, z klasztorem dość obszernym. znajduje się obecnie w środkowym punkcie miasta. przy głównym rynku. Budowa ta jednak, ze składek i jałmużny prowadzona, szła bardzo powolnie. Klasztor wprawdzie stanął jeszcze przed rokiem 1830, ale kościół ukończony i poświęcony został zaledwie 1 listopada 1838 roku; poprzednio zaś nabożeństwo odbywało się w kaplicy urządzonej w refektarzu.

Oprócz placu w mieście, zostającego dziś w posiadaniu seminaryum lucko-żytomińskiego, bernardyni mieli sianożęcie za miastem, cegielnię i miejsce na browar, w uroczysku zwaném Pniewo. Fundusze pieniężne klasztoru były bardzo szczupłe, bo oprócz 5,000 złotych użytych z summ zapisowych na budowę kościoła, składały się tylko z summy 25,000 złotych, od której roczny procent wynosił zaledwie 1250 złotych. Inne źródło dochodu, jako to wynajęcie domów i sklepów klasztornych i ofiary częstkowe, wynosiło rocznie w przecięciu, razem z procentem od summ funduszowych, około 10,000 złotych, lecz po odtrąceniu rozchodu na światło i inne potrzeby kościoła, jakoteż na prowadzenie budowy, utrzymanie sług i gospodarstwa, zostawało na odzienie i żywność zakonników niewiele więcej jak 2,000 złotych. Zakonników zaś bywało, oprócz przełożonego, około ośmiu i tyluż braciszków. Ostatnim przełożonym był ksiądz Julian Wolonczewski.

Po ustąpieniu bernardynów w początku 1845 r., miejsce ich zajęło lucko-żytomińskie katolickie se-